TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU SAF (ÖZ) ŞİİR

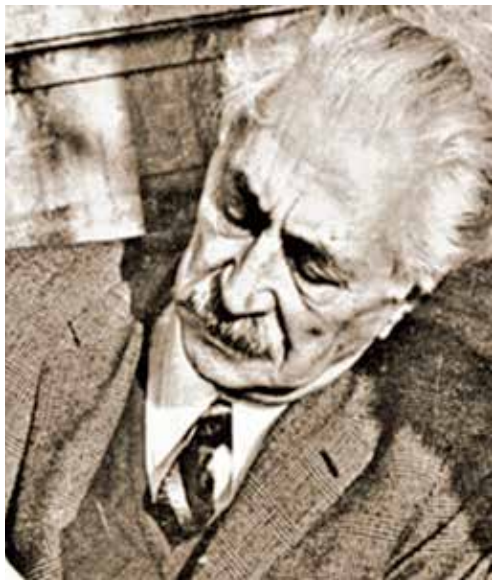
Saf şiir anlayışı, Türk edebiyatında özellikle 1940-1960 yılları arasında Ahmet Hamdi Tanpınar, Necip Fazıl Kısakürek, Asaf Halet Çelebi, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Muhip Dıranas, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Behçet Necatigil gibi sanatçılarla önemli bir şiir geleneği hâline gelmiştir.

Saf şiir, şiirde dili her şeyin üstünde tutmuş ve divan şiirinin biçimci yapısından da etkilenmiştir. Bu anlayışla yazılan şiirlerde ahenk, güzel ve etkili söyleyiş önemlidir. Bu şiir geleneğinde amaç, dilde saflaşmayı sağlayarak rahat söyleyişi bulabilmektir. Saf şiirde siyaset ve toplumcu görüşler şiirin dışında bırakılmıştır. Masal, rüya, mit, zaman gibi düşsel temaların yanı sıra aşk, ölüm, ayrılık, yalnızlık gibi bireysel temalar da bu şiirlerde sıklıkla işlenmiştir.

Saf şiir sanatçıları, şiirselliği sadece ölçü ve kafiyenin gücünde değil imgelerin yeniliği, tazeliği, şiirde seçtikleri kelimelerin oluşturduğu ses ve uyum zenginliğinde aramışlardır. Öncülüğünü Yahya Kemal Beyatlı ve Ahmet Haşim'in yaptığı saf şiir anlayışının oluşmasında Fransız edebiyatında ortaya çıkan sembolizm akımının etkisi vardır.

AHMET MUHİP DIRANAS

Cumhuriyet Dönemi şairlerindendir. Sinop'ta doğan sanatçı, Ankara Erkek Lisesini bitirdikten sonra Hâkimiyet-i Millîye gazetesinde çalıştı. Ankara Hukuk Fakültesindeki öğrenimini yarıda bırakarak İstanbul'a geldi ve orada Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde öğrenim gördü. İlk şiiri, Millî Mecmua'da yayımladığı ve "Ankara Lisesinden Muhip Atalay" imzasını kullandığı Bir Kadına şiiridir. Şiirde sese, şekil mükemmelliğine önem verdi. Baudelaire sembolizminden etkilenerek Türkçede

yeni bir şiir dili ve yapısı oluşturmaya çalıştı. Batı'nın şiir anlayışından aldığı bazı biçimsel unsurları geleneksel halk şiirimizin hece ölçüsü ve uyak gibi ahenk unsurlarıyla birleştirdi. Tevfik Fikret'in şiirlerini sadeleştirerek Kırık Saz adıyla yayımladı. Gölgeler ve O Böyle İstemezdi adlı tiyatroları da olan sanatçı, bütün şiirlerini Şiirler adı altında kitaplaştırdı.

CAHİT SITKI TARANCI

Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinin önde gelen şairlerindendir. Günümüze kadar sevilerek okunan bir şair olmuş, şiirleri ezberlenmiştir. Şiir ve hikâye türlerinde kaleme aldığı eserleri ve Fransız edebiyatından yaptığı şiir tercümeleriyle tanınmıştır. Mallarme (Malerme), Baudelaire (Bodler) ve Rimbaud (Rembo) gibi Fransız şairlerinden etkilenmiş, sembolizm ve saf şiir etkisinde kalmıştır. Sanatçının bazı eserleri şunlardır: *Ömrümde Sükût, Otuz Beş Yaş, Düşten Güzel (şiir); Ziya'ya Mektuplar (mektup).*

SORULAR

SORU 1:

Az kelimeyle çok şey söylemekten yana olan, söylediklerinin ses ve çağrışım bakımından zenginliğine önem veren Cahit Sıtkı'nın şiirlerinde kuvvetli bir yaşama sevgisi hissedilir.

Buna göre aşağıdaki dizelerden hangisi Cahit Sıtkı'ya ait bir şiirden alınmış olabilir?

A) Her mihnet kabulüm, yeter ki
Gün eksilmesin penceremden.

B) Ölçüler değişti, dünya ufaldı,
Geçiyor saatler, günler uçarak.

C) Nedense unutamadık gitti,
Unutulacak bütün şeyleri.

D) Aydınlık olsa da bir, olmasa da,
Hatta bence olmasa daha iyi.

E) Çisil çisil yağmur sonrası
Gün ışığını aramak boşuna

Cevap: A

SORU 2

Gün çekildi pencerelerden;
Aynalar baştan başa tenha.
Ses gelmez oldu bahçelerden;
Gök kubbesi döndü siyaha.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Sade bir dil kullanılmıştır.
B) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
C) Redif ve kafiye kullanılmıştır.
D) Çapraz kafiye düzeniyle yazılmıştır.
E) Düşsel ögeler ve bireysellikten uzak durulmuştur.

Cevap: E

SORU 3

Aşağıdakilerden hangisi saf şiir anlayışının ilkelerinden <u>değildir?</u>

A) Anlam kapalılığı ve soyutluk şiire hâkim kılınmıştır.

B) Ahenge önem verilmiş, musiki ve söyleyiş güzelliğinden yararlanılmıştır.

C) Biçim güzelliği önemsenmiş, mükemmeliyetçilik yakalanmaya çalışılmıştır.

D) Sembolizm akımından etkilenilmiştir.

E) Didaktik konular işlenmiştir.

Cevap: E